

Пропозиції
до проекту Закону України
«Про внесення змін до статті 111-1 Кримінального кодексу України
щодо вдосконалення відповідальності за колабораційну діяльність»
(реєстр. № 8301 від 23.11.2022 р.)*

Законопроект розроблено з метою удосконалення інституту кримінальної відповідальності за колабораціонізм шляхом внесення змін до статті 111-1 Кримінального кодексу України (далі – КК України).

Визнаючи необхідність удосконалення правових підстав відповідальності за колабораційну діяльність та інші кримінальні правопорушення, вчинені в умовах воєнного стану, вважаємо за доцільне зазначити таке.

1. З огляду на законодавче визначення поняття мети покарання (частини 2, 3 статті 50 КК України) заслуговує на підтримку пропозиція передбачити у санкціях частин першої та другої статті 111-1 КК України альтернативні види покарання, які можуть бути призначені судом за публічне заперечення громадянином України здійснення збройної агресії проти України, встановлення та утвердження тимчасової окупації частини території України або публічні заклики громадянином України до підтримки рішень та / або дій держави-агресора, збройних формувань та / або окупаційної адміністрації держави-агресора, до співпраці з державою-агресором, збройними формуваннями та / або окупаційною адміністрацією держави-агресора, до невизнання поширення державного суверенітету України на тимчасово окуповані території України (частина 1); добровільне зайняття громадянином України посади, не пов'язаної з виконанням організаційно-розпорядчих або адміністративно-господарських функцій, у незаконних органах влади, створених на тимчасово окупованій території, у тому числі в окупаційній адміністрації держави-агресора (частина 2).

2. Використання у частині 8 статті 111-1 КК України (у редакції проекту) мовної конструкції «на підставі законодавства, відмінного від законодавства України» ускладнює розуміння об'єктивних ознак складу правопорушення та є юридично некоректним.

3. Пропозиція розширити перелік місць вчинення правопорушення, передбаченого частиною 3 статті 111-1 КК України, щодо здійснення громадянином України пропаганди не лише в навчальних закладах, а й закладах культури, не узгоджується із задекларованою метою вчинення таких дій, зокрема їх спрямованості на «впровадження освітніх стандартів держави-агресора у таких навчальних закладах» та є проявом надмірної деталізації підстав кримінальної відповідальності.

4. Розуміння поняття «колаборації» як умисної, добровільної співпраці з державою-агресором, вчиненої в умовах окупації території України або її частини і з метою забезпечити підтримку державі-агресору та спричинити шкоду суверенітетові, територіальній цілісності і недоторканності, обороноздатності

або державній, економічній чи інформаційній безпеці України, ставить під сумнів доцільність пропозиції про виключення «добровільності» співпраці з державою-агресором як обов'язкової ознаки суб'єктивної сторони складу правопорушень, передбачених частинами 2, 5, 7 статті 111-1 КК України. Окрім цього, існує необхідність виведення з-під кримінально караної заборони тієї частини професійної діяльності, яка має провадитися для забезпечення життєдіяльності тимчасово окупованих територій або є передумовою для належної реалізації прав і свобод громадян на тимчасово окупованій території України, захисту національних інтересів України тощо, тому «добровільність» є необхідною складовою притягнення до кримінальної відповідальності за частинами 2, 5, 7 статті 111-1 КК України.

5. Задля забезпечення комплексного підходу до удосконалення норм кримінального закону та з огляду на тотожність предмета правового регулювання поданий законопроект доцільно розглядати одночасно із законопроектами: «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо удосконалення відповідальності за колабораційну діяльність та суміжні кримінальні правопорушення» (реєстр. № 7570 від 20.07.2022); «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо удосконалення відповідальності за колабораційну діяльність» (реєстр. № 7647 від 08.08.2022), якими пропонується нова редакція частини четвертої статті 111-1 КК України у частині вказівки на виключно добровільний характер провадження господарської діяльності у взаємодії з державою-агресором, незаконними органами влади, створеними на тимчасово окупованій території, у тому числі окупаційною адміністрацією держави-агресора; «Про внесення змін до статті 111-1 Кримінального кодексу України щодо вдосконалення кримінальної відповідальності за колабораційну діяльність» (реєстр. № 8077 від 26.09.2022), яким також пропонується криміналізувати здійснення громадянином України на тимчасово окупованій території України і на підставі законодавства держави-агресора професійної діяльності, пов'язаної з наданням послуг адвоката, аудитора, оцінювача, експерта, арбітражного керуючого, приватного виконавця, незалежного посередника, члена трудового арбітражу, третейського судді, а також виконання повноважень нотаріуса або державного реєстратора чи суб'єкта державної реєстрації прав, або наданням інших публічних послуг.

***Дослідницька служба
Верховної Ради України***

*Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей

документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.